

คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม : ศึกษาเปรียบเทียบ
ในสถานประกอบการธุรกิจที่ได้รับรองมาตรฐาน ISO 9000 กับบริษัท
ที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9000

THE QUALITY OF WORKING LIFE OF EMPLOYEES IN GARMENT MANUFACTURERS
: A COMPARATIVE STUDY IN BUSINESS FIRMS WITH AND WITHOUT THE
IMPLEMENTATION OF THE ISO 9000 OF THE INTERNATIONAL
ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

พ.ศ. 2545

ISBN 974-7144-94-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วิทยานิพนธ์

คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม :
ศึกษา เปรียบเทียบในสถานประกอบการธุรกิจที่ได้รับรองมาตรฐาน ISO
9000 กับบริษัทที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9000

The Quality of Working Life of Employees in Garment Manufacturers
: A Comparative Study in Business Firms with and without the
Implementation of the ISO 9000 of the International Organization for
Standardization

ชื่อนักศึกษา

นางสาวบุบผา สุกแก้ว

รหัสประจำตัว

429036

สาขาวิชา

การจัดการ โครงการสวัสดิการสังคม

ปีการศึกษา

2544

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และทบวงมหาวิทยาลัยได้ตรวจสอบ
และอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร
มหาบัณฑิต เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2545

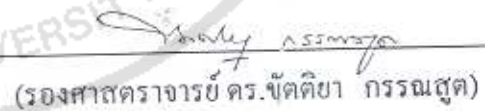
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. ไชกษัย สุทธาเวช)

กรรมการ

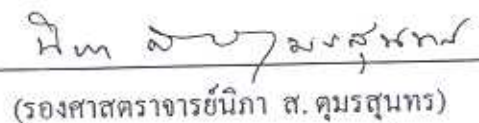
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุตติยา กรรณสูต)

กรรมการ

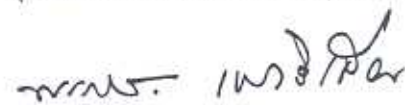
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชาญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากทบวงมหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์นิภา ส. คุมรสุนทร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรณราย แสงวิเชียร)

วิทยานิพนธ์	คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม : ศึกษาเปรียบเทียบในสถานประกอบการธุรกิจที่ได้รับมาตรฐาน ISO 9000 กับบริษัทที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9000 The Quality of Working Life of Employees in Garment Manufacturers : A Comparative Study in Business Firms with and without the Implementation of the ISO 9000 of the International Organization for Standardization
ชื่อนักศึกษา	นางสาวบุบผา สุกแก้ว
รหัสประจำตัว	429036
สาขาวิชา	การจัดการ โครงการสวัสดิการสังคม
ปีการศึกษา	2544

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม : ศึกษาเปรียบเทียบในสถานประกอบการธุรกิจที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9000 กับบริษัทที่ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9000 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาาระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานในสถานประกอบการประกอบการธุรกิจที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9000 กับบริษัทที่ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9000 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน

สถานประกอบการที่ศึกษามี 4 แห่ง โดยผู้วิจัยได้ทำการวิจัยทั้งในเชิงปริมาณ และในเชิงคุณภาพ โดยในเชิงปริมาณได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 406 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ในส่วนของแบบสอบถามได้นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Window เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสถิติ F-test การวิเคราะห์ความแปรปรวน ค่าสหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ ในส่วนของเชิงปริมาณได้ใช้การสัมภาษณ์ได้นำบทสัมภาษณ์มาประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไป พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานที่อยู่ในสถานประกอบการธุรกิจที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9000 จำนวน 210 คนคิดเป็นร้อยละ 51.72 และเป็น

พนักงานอยู่ในสถานประกอบการที่ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 42.27

ผลการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานโดยทั่วไปพบว่าพนักงานของสถานประกอบการธุรกิจมีคุณภาพชีวิตในการทำงานในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการทำงานที่ท้าทายความสามารถ การได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม สภาพพื้นฐานโดยทั่วไป ความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานกับการดำเนินชีวิตโดยทั่วไป และด้านการมีโอกาสมีส่วนร่วมตามลำดับ โดยทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางและมีคะแนนใกล้เคียงกัน

ผลการศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานในสถานประกอบการธุรกิจที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9000 กับบริษัทที่ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9000 พบว่าสถานประกอบการธุรกิจที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9000 มีค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตในการทำงานน้อยกว่าบริษัทที่ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9000 ในทุกด้านทั้ง 5 ด้าน โดยสถานประกอบการที่มีมาตรฐานอื่น ๆ มารองรับ เช่น การทำ Code of Conduct จากลูกค้าจะมีค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตในการทำงานสูงกว่า สถานประกอบการที่ไม่มี การทำ Code of Conduct และ พบว่าพนักงานในตำแหน่งหัวหน้างานแสดงบทบาทในการสนับสนุนระบบจากมาตรฐาน ISO 9000 ให้สามารถส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน ได้ดีกว่าพนักงานในระดับต่า นอกจากนี้สถานประกอบการที่มีการรวมตัวกันของพนักงานเป็นสหภาพแรงงานหรือเป็นคณะกรรมการกลับไม่ได้มีส่วนผลักดันระบบจาก มาตรฐาน ISO 9000 เพื่อส่งผลให้คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานดีกว่าที่ไม่มีการรวมตัว เนื่องจากเป็นแรงผลักดันจากฝ่ายบริหารมากกว่า

ผลการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน พบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ระดับการศึกษา ระดับรายได้ และอายุงานมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงาน โดยความสัมพันธ์ด้านอายุงานกับคุณภาพชีวิตในการทำงานเป็น ไปในเชิงลบ 2) ปัจจัยมาตรฐาน ISO 9000 พบว่า มาตรฐาน ISO 9000 มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงาน ในทุกด้าน ทั้ง 5 ด้าน 3) ปัจจัยการรวมตัวกันของพนักงานในรูปของคณะกรรมการ พบว่า การมีสหภาพแรงงานกลับมีความสัมพันธ์ที่เป็นลบกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน แต่การมีคณะกรรมการสวัสดิการและคณะกรรมการความปลอดภัยมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงาน ใน 5 ด้าน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรให้มีการศึกษาผลของ Code of Conduct ของลูกค้าต่อสถานประกอบการเปรียบเทียบกับกฎหมายแรงงานไทย 2) ควรศึกษาว่ากฎหมายไทย จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไปตามมาตรฐานต่าง ๆ ที่ออกมาหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

Thesis Title	The Quality of Working Life of Employees in Garment Manufacturers : A Comparative Study in Business Firms with and without the Implementation of the ISO 9000 of the International Organization for Standardization
By	Miss. Bubpha Sukkaew
Identification No	429036
Degree	Master of Social Work (M.S.W.)
Major	Social Welfare Project Management
Academic Year	2001

Abstract

The main purpose of this thesis is to study the quality of working life of employees in garment factories. The researcher makes a comparative study between two categories of factory : ones which are already certified with the ISO 9000 certificate and the others which have not yet been certified. And the objectives of the study are :

- 1.) To study the level of quality of working life of employees.
- 2.) To make a comparison of employees, quality of working life between two categories of factory.
- 3.) To find out the factors which relate to the quality of working life of employees.

Four factories have been randomized and selected for this research. There with researcher employs both quantitative and qualitative approaches. Randomization is done by a multi - stage selection from all of the four factories which complies 406 respondents. Data is obtained by distributing questionnaires which are then collected back. Next, researcher analyzes the data by the use of the SPSS for window programme while employing these statistical techniques : percentage, mean, F-test, S.D., correlation. Regarding qualitative method, an in-depth interview is also conducted.

The study reveals that total employees, belong to the business firms which are already certified with the ISO 9000 certificate are 210 which is equal to 51.72% as compared to 196 employees or equal to 42.27% which belong to other business firms which are not yet certified.

In accordance with the first hypothesis, researcher finds out that the level of quality of working life of all employees is moderate. They can be ranked from the highest to the lowest degree of quality as follows :

- 1.) To have a challenging work
- 2.) To be given an equal treatment
- 3.) To work in general
- 4.) To relate between working life and personal life
- 5.) To have an opportunity to participation

In answering the second hypothesis comparing the quality of working life of employees between the business firms which are already certified with the ISO 9000 certificate and the ones which are not yet certified, employees in the business firms which are not yet certified have, however, better quality of working life than the others.

It is also found that employees in the business firms which are conducting more working or production standards from the demand of customers (i.e. code of conduct) have better quality of the working life than the employees in business firms which have less working or production standards from the demand of customers.

Furthermore, the management at a higher level give a greater support to the success of ISO 9000 certification than the management at a lower level. Labour union does not give a strong support to ISO 9000 Certification, whereas the top or high level of management gives much stronger attempt.

Concerning the factors which significantly affect the quality of working life of employees, these factors comprise personal factors, educational levels, income and years of services. Secondly, standard of ISO 9000 does not significantly relate to or affect the quality of working life. Thirdly, labour union which is existing in some firms, are proved hypothetically to have a negative relation to the quality of working life through the ISO 9000 activities, whereas an existing of worker's welfare committees and worker's health and safety committees are related employees' quality of working life.

In the future there should be the reseach focusing on the code of conduct of all customers in its comparison to the thai labour laws, and also concerning on a possibility of any change of the labour laws in an accordance with various international standards.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความรู้ความกรุณาอย่างยิ่งจากท่าน อาจารย์ ดร.โชคชัย สุทธาเวช ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้รับความช่วยเหลือจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา และรองศาสตราจารย์ ดร. ชัดติยา กรรณสูต ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าอย่างยิ่งในการให้คำปรึกษาและแนะนำ ตลอดจนได้ช่วยเหลือวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ รวมทั้ง รองศาสตราจารย์ นิภา ศ. คุมรสุนทร ที่ได้กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากทบวงมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณ ภาควิชาคณิตศาสตร์มหาวิทยาลัยทุกท่าน อาจารย์พิเศษทุกท่าน ที่ช่วยแนะนำ ประสิทธิภาพประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณกมลเลิศ หาญถาวรชัยกิจ กรรมการและผู้จัดการ บริษัท แฟงบราเดอร์สโฮลดิ้ง (ประเทศไทย) จำกัด ที่ได้ให้กำลังใจและสนับสนุนในการศึกษาตลอดมา

ขอขอบคุณน้อง ๆ บัณฑิตวิทยาลัย ร.ต.อ หญิง ศรีนทิพย์ มานะปรีชา คุณกรกมล บำรุงวัด คุณลลิตญา ตอยลม คุณแสงเดือน มุสิกกรรมณี และน้อง ๆ ในฝ่ายบุคคลทุกท่าน รวมทั้งผู้บริหารและพนักงานบริษัท ทั้ง 4 แห่ง คือ บริษัท แฟงบราเดอร์สโฮลดิ้ง (ประเทศไทย) จำกัด กม. 18 , บริษัท แฟงบราเดอร์สโฮลดิ้ง (ประเทศไทย) จำกัด กม. 24, บริษัท ไทยไบโอเทคซ์ จำกัด และ บริษัท กองไทยนิคดิ่ง จำกัด ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่จรรยา สุกแก้ว และคุณพ่อสวน สุกแก้ว ผู้ล่วงลับไปแล้ว ตลอดจนบรรดาญาติพี่น้องที่ให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนบรรลุผลสำเร็จ ผู้วิจัยจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจในอนาคตต่อไป

นุบผา สุกแก้ว